

## Vild strejk – en spontan protest

Gunnar Brulin

Den typiska vilda strejken är spontan. Den äger rum som en kollektiv protest mot företagsledningens agerande och tar slut inom loppet av några timmar, en dag eller två. Den strider mot fredsplikten i kollektivavtalet. Ett fackförbund kan aldrig stödja en vild strejk eller uppmana till en sådan, eftersom det skulle gå emot själva idén med kollektivavtal och avtalsförhandlingar, det skulle sänka värdet på det fackförbundet säljer, nämligen arbetsfred under en överenskommen tid.

När den överenskomna tiden löpt ut, ja, då är det åter möjligt att strejka, men det är inte upp till kollektivet att bestämma på den ena eller andra arbetsplatsen, utan beslutet ska tas av förbundsstyrelsen, vars ledamöter väljs på kongressen vart fjärde år. Så fungerar kontrollen av strejkvapnet inom Livs. Det är en del av den fackliga demokratin.

Det är inte så komplicerat, men det blir komplicerat, när arbetsgivaren, som tilldelats rätten att leda och fördela arbetet, uppträder på ett oschysst sätt på en arbetsplats utan att bryta mot lag och avtal. Vad gör man? Vilka möjligheter har man?

Det är om dessa frågor som boken "Om strejker" handlar. Den vill, liksom de tre tidigare böckerna i serien – Folk rörelse på arbetsplatsen – gjuta mod i kollektivet och lyfta fram olika erfarenheter.

Frances Tuuloskorpi skriver själv de inledande och avslutande delarna, samt om de strejker hon varit med om på Stockholmsbagarn på 1990-talet, varav den sista 1995 ledde till att Arbetsdomstolen använde möjligheten att höja strejkböterna till 2 000 kronor per deltagare och inte som tidigare 200 kronor.

Frances Tuuloskorpi påpekar redan i första stycket att bokens syfte inte är att uppmana till strejk utan att bidra till samtal i vardagen: "Konflikter som arbetarkollektiv engagerar sig i leder ibland – inte ofta – till strejker. När det händer mycket under ytan, små och stora konflikter som många på arbetsplatsen engagerar sig i, då blir det fler strejker."

Det mest illustrativa exemplet på en spontan proteststrejk är den som ägde rum på Läkerolfabriken i Gävle i samband med nedläggningen 2012. Livs huvudskyddsombud, Mario Izquierdo, skriver själv i boken. Det var egentligen två vilda strejker, en i protest mot att klubbens ordförande Wellington Ikuobase stängdes av och den andra på grund av en indragen bonus. Båda strejkerna hade avsedd effekt, även om de inte påverkade nedläggningen.

Ett dussintal liknande berättelser finns med i boken, och de är inte bara framgångsrika. Det är en inspirerande läsning som skulle kunna fungera perfekt som diskussionsmaterial i den fackliga utbildningen. Det gäller bokserien som helhet.

*Frances Tuuloskorpi, Om strejker, www.vulkan.se 2015.*

*Tidigare delar: Hopsnackat (2010), Hopskrivet (2012) och Slutsnackat (2015)*